

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 19. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167182540688/facsimile.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

Rigsdalers-Fædrens Hændelser.

Ar. 2.

Det Orienten fik, og vi
(Værst er Stabnen ej) vi fik Talletteri
Fasting

Femte Kapitel.

Landeplagen.

Der bedes i de aarlige Kirkebøger om Befrielse fra Pest, Krig, o. s. v. Landeplager, hvis ødelæggende Følger man af Erfarenhed har lært at kende og at frygte for, og hvis gydelige Virkninger kunde, paa den Tid, de Bøggerne bleve forfattede, være i alt for frit Vind, til at Forfatteren skulde have udeladt nogen af dem. Naagt de nu kunde synes mindre befrygtelige, naar da vi véd, at Guds Godhed er alt for stor, til at han skulde kunne straffe med mere end én Landeplage paa én Gang, saa er det dog ingenlunde min Mening, at de burde udslettes af Kirkebøgerne, eller at man med større Lunkenhed nu end tilforn skulde bede om Befrielse herfra, men alene at man burde tilføje den tredje nu grasserende Plage, nemlig: Talletteri-Sygen, der ufejlsbarligen er den Inkonkognito, hvorunder Djævelen, Døden og alle Mysterier for nærværende Tid rejser omkring i Danmark. Den er en smilende Syge, langt mere anstiltende end Pesten, og langt forligere, fordi dens Angreb ere for en Del behagelige; fordi den har giftet sig med Haabet, Himlens bedste Datter, hvormed alle andre

Fasting (Klav), den norske Digter (1746—91).

2*

Mysterier ikke ere besværgede: fordi dens Godheder forandres inden kort Tid til den bitterste Galde; og fordi den dræber langsomt og pinligt, naar Pesten derimod angriber Menneskene saa ødelæggende, at de berøffes, før end de endog saa Tid til at mærke det. Ingen Krig kan være saa ødelæggende for et Land, som denne Sygdom. Sin udmatter Hovedilden til Statens Liv, uden at kunne tilstoppe de utallige smaa Rarer, hvortil Landet hvert igjæve tilflyder, og denne Virkning véd man i Forvejen: denne derimod udrømper de smaa Bælle for paa én Gang at joroge Hovedilden, og alt før tilbøj sig de utrykkelige Følger heraf, naar Hovedilden er udtømmet, alle Rarer tilstoppe og intet Tilløb mere at vente. Den fortærer Statens Mars under Stin af at styrke den og invigere for enhver enkelt Ledemed for des hurtigere og hurtigere at kunne ødelægge det hele. Der er neppe saanne Forhold imellem Lotterislyggen og en anden Landeplage, som imellem Sygdommen og den aabenbare ugadelige. Denne er fjendt af ethvert Menneske, alle frygte for ham og fly ham; hin søger man, fordi han tros at være god; denne har erklæret aabenbare Krig med det hele menneskelige Kjon; hin er alles Ven; og naar denne gaar omkring med det dragne Sværd i Haanden, ligesom med et Skilt, hvortil man kan hende hans Profession og hans indvortes Ondskab, saa kommer hin med Fredsvalmer i Hænderne og Deltagelses-Rose, men skjuler under Benstabs Raabe en foragtelig Dolk, hvormed han dræber, idet han omfavner.

Dristig tør jeg sige, at der gives ingen Lait, hvortil Lotterislyggen ikke har drevet et Menneske: ingen Udværelse, hvori den ikke har stuvet den fange. Selvmord, Drab, Horeeri, Tyveri, Bedrageri, Mened og utallige andre Laster ere alle Virkninger af denne djævelske Opfindelse. Laster, der vel, des værre! har været bekjendte tilforn, men aldrig havde bleuet adskjede i saa østhyelig en Overfladighed, naar de havde maaglet denne Drevesjeder*) Sjælden vilde et Barn have undermaaleret

*) Jeg tæler her end og alene om Talletteriet, uden den sigt til noget andet Laster, der ingenlunde er saa hadelig. Tals ere Udgifterne